

Výroční zpráva
Bílého kruhu bezpečí
2003

Setkávání se s lidmi v poradně Bílého kruhu bezpečí, ať už s dobrovolnými poradci a asistenty nebo s klienty, vnímám jako vzájemně prospěšné vztahy. Snažím se poskytnout bezplatnou pomoc a radu lidem, kteří přicházejí v obtížné životní situaci. Zároveň po dobrovolné službě odcházím obohacena i já. O zkušenosti, znalosti, o názory a pocity.

Mgr. Lenka Eyerová, advokátní koncipientka

Vážení přátelé,
občanské sdružení Bílý kruh bezpečí (dále BKB) je registrováno u Ministerstva vnitra ČR od 4. 9. 1991 a hlavním předmětem jeho činnosti je pomoc obětem trestných činů. Ta se uskutečňuje v šesti regionálních poradnách, prostřednictvím specializované DONA linky, ostravského DONA centra, Centrály BKB a její nonstop telefonní linky. Služba BKB je určena obětem i svědkům všech druhů trestných činů bez ohledu na věk, pohlaví, národnost i státní příslušnost oběti. Vzhledem k tomu, že každý druhý klient, hledající pomoc v poradnách BKB, je obětí násilí páchaného blízkou osobou, sdružení rozvíjí od roku 1994 nové projekty zaměřené na domácí násilí. Poradenství Bílého kruhu bezpečí je upraveno základními principy: bezplatností, diskretností, nestranností a nezávislostí. Poskytovaná pomoc je kombinovaná, má charakter konzultace s dvojicí poradců (vždy s právníkem a psychologem zároveň). Ta je klientovi dostupná opakovaně, pokud si to jeho individuální situace a reakce na trestný čin vyžaduje.

Nadstandardní pomoci jsou například doprovody k soudu, návštěvy u lůžka hospitalizované oběti v nemocnici, pořádání psychorekondičních víkendových pobytů pro oběti násilných trestných činů a zprostředkování peněžité pomoci ze soukromého Nadačního fondu Filipa Venclíka. Na konci roku 2003 eviduje Bílý kruh bezpečí 4993 osobních kontaktů s klienty v poradnách. Z hlediska konkrétních trestných činů jednoznačně převládají oběti násilné kriminality (45 %). Nejpočetněji je zastoupen trestný čin ublížení na zdraví. Nejsilnější traumata jsou spojena s trestnými činy útočícími na tělesnou integritu oběti, např. ublížení na zdraví, loupež, pohlavní zneužívání nebo znásilnění. Rok 2003 byl pro Bílý kruh bezpečí rokem Aliance proti domácímu násilí. BKB v tomto roce inicioval a podpořil velký počet konkrétních aktivit v oblasti boje proti domácímu násilí. Za výrazné podpory akciové společnosti Philip Morris ČR provozoval nonstop telefonní linku pro oběti domácího násilí a vytvořil rozsáhlou databázi informací o dostupných sociálních a dalších službách

v České republice zaměřených na tento druh násilí. V rámci permanentní kampaně se v roce 2003 zaostřila pozornost BKB na odbornou veřejnost. Prostřednictvím Policejního prezidia PČR byly distribuovány malé karty pro všechny policisty v republice s instrukcí, jak reagovat na domácí násilí. Uskutečnila se řada regionálních výcviků pro policisty a sociální pracovníce. Kampaň Bílého kruhu bezpečí v tomto roce vyvrcholila výstavou fotografií americké autorky Donny Ferrato v Ostravě a v Praze. Vznikly také nové pomůcky pro odborníky v kontaktu s případy domácího násilí, o kterých se dočtete na jiném místě výroční zprávy. V Ostravě odstartoval unikátní dvouletý projekt interdisciplinární spolupráce a bylo zde otevřeno DONA centrum. Při Alianci vznikla v roce 2003 Expertní skupina významných právníků a osobností, kteří zahájili svou činnost studijním pobytům ve Vídni a připravují nový zákon na ochranu rodiny před domácím násilím v naší zemi. V této souvislosti se podařilo právě za podpory BKB prosadit na návrh senátorky Jitky Seitlové novelu trest-

Pracoviště a poradny Bílého kruhu bezpečí

Centrála BKB:

Duškova 20
150 00 Praha 5-Smíchov
tel.: 257 317 110
fax: 251 512 299
e-mail: bkb@volny.cz
V roce 2003 přijala
1549 hovorů.

DONA linka:

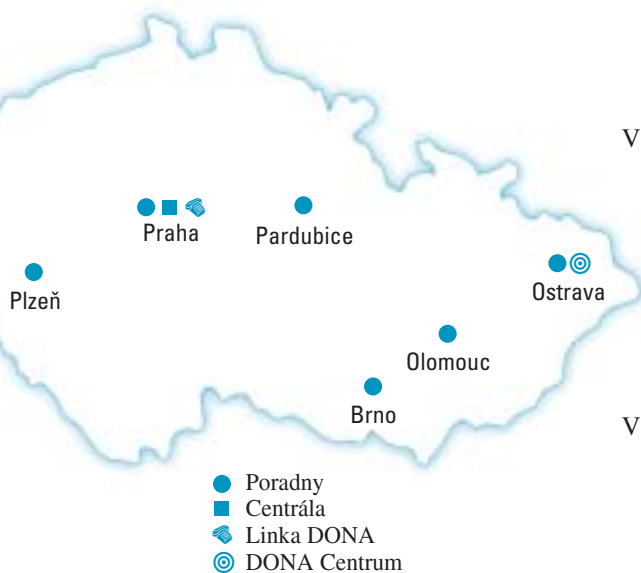
Pomoc obětem domácího násilí
Nepřetržitý provoz
Tel.: 251 51 13 13
Pracuje od 11. 9. 2001.
V roce 2003 přijala 3265 hovorů.

Brno:

Slovinská 41
612 00 Brno-Královo Pole
každé úterý: 17 – 19.30 hodin
tel.: 541 218 122
Poradna pracuje od 2. 4. 1996.
V roce 2003 ji navštívilo 97 klientů, přijala 107 hovorů.

Olomouc:

Kateřinská 8
772 00 Olomouc
každé úterý: 16 – 18 hodin
tel.: 585 423 857
Poradna pracuje od 1. 1. 1994.
V roce 2003 ji navštívilo 45 klientů, přijala 27 hovorů.

DONA Centrum Ostrava:

Poradna pro oběti domácího násilí
Ul. 28. října 124
702 00 Ostrava
pondělí a pátek: 8 – 14 hodin
čtvrtek: 14 – 20 hodin
tel.: 597 489 207
e-mail: donacentrum@quick.cz
Pracuje od 18. 9. 2003.
Do konce roku 2003 pomoc Centra
vyhledalo 168 klientů, z toho
79 telefonicky.

Ostrava:

Ul. 28. října 124
702 00 Ostrava
každé úterý: 16 – 18 hodin
tel.: 597 489 204
Poradna pracuje od 16. 9. 1997.
V roce 2003 ji navštívili 83 klienti,
přijala 49 hovorů.

Pardubice:

Pospíšilovo nám. 1693
530 03 Pardubice
každé úterý: 17 – 19 hodin
tel.: 466 265 264
Poradna pracuje od 4. 5. 1999.
V roce 2003 ji navštívili 64 klienti,
přijala 54 hovory.

Plzeň:

Americká 42
301 35 Plzeň
každé úterý: 16 – 18 hodin
tel.: 377 637 695
Poradna pracuje od 1. 1. 1999.
V roce 2003 ji navštívilo
97 klientů, přijala 70 hovorů.

Praha:

Duškova 20
150 00 Praha 5
úterý, středa, čtvrtek: 17 – 20 hodin
tel.: 257 317 100
Poradna pracuje od 19. 11. 1991.
V roce 2003 ji osobně vyhledalo
413 klientů, přijala 454 hovorů.

ního zákona zavedením nové skutkové podstaty v § 215a „Týránění blízké a jiné osoby ve společně obývaném bytě nebo domě“. Podnětem k této novele byl skutečný případ, ke kterému došlo v Přerově, a při kterém poskytoval pozůstalým dlou-

hodobou a nadstandardní pomoc Bílý kruh bezpečí. Z ostatních významných aktivit v této oblasti v roce 2003 zaznamenáváme aktivní přípravu a účast na šesti kulatých stolech k domácímu násilí pořádaných pod gescí MV ČR a dva semináře Aliance proti domácímu násilí v Poslanecké sněmovně Parlamentu, na druhém vystoupil rakouský expert dr. Albin Dearing.

V roce 2003 obstál Bílý kruh bezpečí v první kole Programu institucionálního rozvoje nestátních neziskových organizací. Program vyhlásila a spravuje Nadace VIA a je podporován z Trustu pro občanskou společnost ve střední a východní Evropě. Uprímná snaha představenstva, všech aktivních členů a centrály BKB posílit vnitřní zdroje organizace, upnout pozornost na priority a rozvoj Bílého kruhu bezpečí, byla uznána v náročném výběrovém řízení. Plán nejbližšího rozvoje naší organizace je zaměřen do oblastí organizační rozvoje a rozvoje klíčové a programové činnosti. Konkrétních úkolů pro příští období před sebou vidíme dostatek. Hluboký smysl naší činnosti vnímáme v každodenním kontaktu s oběťmi a svědky trestných činů. Vážíme si každé upřímné pomoci a podpory a děkujeme našim dobrovolníkům a podporovatelům.

*Mgr. Petra Vitoušová,
prezidentka Bílého kruhu bezpečí*

DONA Centrum Ostrava

Ostravská regionální pobočka Bílého kruhu bezpečí zahájila v roce 2003 realizaci projektu, jehož cílem je vytvořit a ověřit interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí. Prioritou projektu je první kontakt s případem nebo obětí domácího násilí. Projekt společně s Bílým kruhem bezpečí v Ostravě řeší zástupci městského ředitelství Policie ČR, městské policie, pracovníci přestupkového oddělení Úřadu městského obvodu Ostrava – Jih, oddělení odboru sociálních věcí a zdravotnictví Magistrátu města Ostravy, Manželské a předmanželské poradny, Krizového centra pro děti a rodinu, Fakultní nemocnice s poliklinikou, Charitního domova sv. Zdislavy pro matky s dětmi a také praktická lékařka. Bílý kruh bezpečí v březnu organizačně a lektorsky zajistil školení celého týmu k problematice domácího násilí a interdisciplinární spolupráci.

K úspěšné realizaci projektu slouží řada speciálních manuálů usnadňujících včasnou detekci domácího násilí a komunikaci s jeho oběťmi. Ty v nákladu 1500 kusů obdrželi pracovníci v pomáhajících profesích, policisté, lékaři a strážníci. Dalších 5000 letáků slouží k informování veřejnosti a zejména obětí domácího násilí o možnostech a místech pomoci v Ostravě. V Ostravě bylo v rámci projektu proškoleny v problematice domácího násilí téměř 500 odborníků.

DONA linka

Při příležitosti 2. výročí existence DONA linky popřál všem, kteří se podílejí na jejím nepřetržitém provozu, osobně první místopředseda vlády a ministr vnitra Stanislav Gross hodně trpělivosti a úspěchů. V roce 2003 přijali konzultanti DONA linky 3244 hovorů (meziroční nárůst činí 431 hovor), z nichž většina se bezprostředně týkala domácího násilí. V roce 2003 volalo 1088 obětí domácího násilí (tj. 67,3 % z počtu volajících k problematice domácího násilí). Pomoc na lince hledaly v postavení oběti domácího násilí především ženy (95 %), v téže pozici o pomoc žádali také muži (5 %).

K hlavním zdrojům informování veřejnosti o DONA lince trvale patří sdělovací prostředky (41,4 %), dále pak tiskoviny Bílého kruhu bezpečí (15,1 %) a kontakty předané oběťmi domácího násilí přáteli a známými (9,9 %). Výrazně se zvýšil počet informací předaných Policií ČR. V roce 2003 poskytli policisté 89 informací. K těmto hovorům patří také volání policistů, kteří na místě zásahu potřebují informace (například o nejbližším azylovém zařízení).

Hlavními problémy obětí kontaktujících DONA linku je eskalující násilí při rozchodu partnerů či rozvodu manželství a také trestná činnost páchaná v rámci domácího násilí.

Oběti v roce 2003, konzultující svou situaci na DONA lince, nejčastěji uváděly kombinaci násilí psychického a fyzického v podobě bití, výhrůžek, fackování, ekonomického vydírání a ponižování. Provoz DONA linky zajišťuje 33 konzultantů (z nich má 24 vysokoškolské vzdělání, jsou to zejména právníci, psychologové, psychiatři a sociální pracovníci). Všichni zaměstnanci DONA linky splňují vzděláním, odborným výcvikem a praxí náročné personální standardy kvality.

*Vlastimil Zima, zástupce vedoucího DONA linky
Mgr. Petra Vitoušová, vedoucí projektu*

Od 15. září 2003 poskytuje pět vyškolených pracovníků přímou pomoc oběťmi v novém ostravském DONA Centru, druhém specializovaném pracovišti BKB v regionu. Centrum je otevřeno tři dny v týdnu. Vznik a činnost interdisciplinárního týmu pro řešení případů domácího násilí nemá v ČR obdobu a vyvolává nečekaně veliký a pozitivní ohlas u zainteresované odborné veřejnosti, orgánů státní správy, regionální a místní samosprávy. Projekt podpořily Philip Morris ČR a.s. a též Moravskoslezský kraj.

*PhDr. Marie Šedivá, viceprezidentka BKB
a koordinátorka projektu IDT Ostrava*

Významným členem interdisciplinárního týmu je policista mjr. Bc. Josef Pravda, který v roce 2003 obdržel Cenu Bílého kruhu bezpečí. Mj. prosadil přijetí závazného pokynu ředitele PČR v Ostravě a používání tzv. doručekny.

Projekt – Výcvik policistů pro kontakt s obětí trestného činu

Bílý kruh bezpečí v roce 2003 realizoval pro Ministerstvo vnitra ČR vzdělávací projekt „Práce s obětí trestného činu“. Cílem jeho pilotní části, uspořádané ve spolupráci se Správou Severočeského kraje Policie ČR, byly příprava a realizace týdenního výcviku pro policisty, budoucí školitele. Ten se uskutečnil od 14. do 18. 4. 2003 v Ostrově (Ústí nad Labem) a zúčastnilo se ho 28 zkušených policistů ze tří krajů a dvě pracovnice Odboru prevence Ministerstva vnitra ČR. Bílý kruh bezpečí účastníkům nabídl pět programových bloků, řadu modelových situací k nácviku praktické činnosti. Každý ze šesti lektorů výcviku se autorsky podílel na tvorbě pomůcek pro výkon služby policistů (manuál a sada karet pro výkon).

V rámci výcviku policisté společně řešili konkrétní modelové situace.

Účastníci pětidenní intenzivní výcvik hodnotili velmi pozitivně a ocenili jeho vysokou využitelnost pro práci policistů, zejména přivítali interaktivní styl kurzu a pomůcky pro praxi. Každý účastník si odnesl vedle nových znalostí a dovedností také „Manuál pro účastníky kurzu“, „Sešit lektora“ a „Karty pro policisty“. Předpokládá se rozšíření projektu i pro další kraje. Po první zkušenosti bude rozšířen blok zaměřený na řešení náročných situací spojených s trestnou činností a domácím násilím, ještě větší prostor bude vyhrazen pro modelové situace a video programy.

„Podle mých zkušeností byli policisté v problematice domácího násilí dosud proškolení jen velmi okrajově nebo vůbec ne. Zcela scházely informace o organizacích, které mohou obětem nabídnout pomoc v okamžiku, kdy policie není oprávněna zasáhnout. V letošním roce byly mezi policisty rozšířeny vizitky s informacemi pro oběti a kontaktem na linku DONA. Díky vysoce kvalitnímu výcviku Bílého kruhu bezpečí vím, jak se k obětem trestných činů a obětem domácího násilí chovat, jak poznat, kdy je mu osoba skutečně vystavena, mám k dispozici kontakty na organizace pomoci obětem. Podstatná je také skutečnost, že výcvik byl pojatý jako příprava pro školitele, kteří budou získané vědomosti předávat s pomocí velmi kvalitních manuálů ostatním policistům. Forma i obsah výcviku pro mě byly výjimečnou zkušeností, myslím, že byla zvolena skutečně správná cesta“.

*Por. Bc. Radek Syrový, policejní rada,
Služba kriminální policie a vyšetřování, Rumburk.*

Projekt – Informovanost lékařů o domácím násilí

Pro Ministerstvo zdravotnictví ČR realizoval Bílý kruh bezpečí v roce 2003 projekt, jehož cílem bylo přispět k základní informovanosti lékařů v ČR o podstatě domácího násilí, pomoci odstranit bariéry, které brání lékařům v adekvátní reakci při jeho detekci u pacientů a zvýšit znalosti lékařů o vhodných formách reakce na každý zjištěný případ domácího násilí. Tento náročný úkol se podařilo splnit v nezvykle krátkém termínu ve spolupráci s lékaři z Fakultní nemocnice v Motole, nemocnice Na Homolce a Fakultní nemocnice Bulovka.

V rámci projektu MZ ČR, na který bylo vyčleněno 250 000 Kč, realizoval Bílý kruh bezpečí konkrétní výstupy, kterými jsou malá karta pro pacienty, manuál pro lékaře a čtyři velké karty pro zdravotnický personál (pro lékaře, sestry v primární péči, sestry v klinické ošetrovatelské praxi a sociální pracovníky ve zdravotnictví).

Karta pro pacienty doporučuje osobám dotčeným projevem domácího násilí místa kontaktu v jeho jednotlivých fázích a obsahuje bezpečnostní plán pro oběti. Manuál pro lékaře obsahuje více než stostránkový přehledně strukturovaný text k psychosociálním a právním otázkám domácího násilí. Karty pro zdravotnický personál, graficky a barevně odlišené pro jednotlivé profese, obsahují doporučení,

jak postupovat v případech kontaktu s obětí domácího násilí, jak oběť domácího násilí rozpoznat, jak s ní v ordinaci nebo v nemocnici komunikovat, jak reagovat a co oběti doporučit.

První náklad karet a manuálu předal Bílý kruh bezpečí Ministerstvu zdravotnictví ČR k praktickému ověření před zavedením do praxe.

Výnosy a náklady 2003

Výnosy

Dotace stát – ministerstva	1 418 000
Dotace města – SÚC	1 261 400
Granty nadací	20 000
Dary finanční (právnícké osoby)	5 293 800
Dary finanční (fyzické osoby)	13 025
Výnosy z vlastní činnosti	284 370
Členské příspěvky	56 445
Úroky	53 897

Výnosy celkem 8 400 937

Náklady

Služby (energie, poštovné, nájemné, telef.)	2 086 319
OON (DPP, DPČ)	2 281 772
Mzdy	1 313 895
Odvody (zákonné pojištění)	1 044 353
Nákup materiálu, zboží a drobného NaHIM	471 600
Ediční služby (zpravodaj, samolepky)	565 475
Odpisy majetku	1 263 091

Náklady celkem 9 026 505

Hospodářský výsledek – ztráta -625 568

Ztráta je způsobena účetním odpisem starého hmotného investičního majetku.

Ze zprávy o revizi účetnictví za rok 2003:

Organizace vede od začátku roku 1998 podvojný účetnictví na počítači, které zajišťuje na základě mandátní smlouvy společnost Grenna, s.r.o. Veškeré účetní zápisy jsou doloženy účetními doklady. Tyto doklady jsou po formální i věcné stránce v souladu se zákonem o účetnictví, jsou patřičně zpracovány a archivovány. Používaný účetní program umožňuje rozlišovat hospodářské operace podle účelu vynakládání a tato možnost je použita k evidování pohybu účelově poskytnutých prostředků. Prostředky sdružení jsou efektivně vynakládány k realizaci cílů vyplývajících ze stanov. Organizace má stále malou vnitřní režii, většina poradenské práce je prováděna na bázi dobrovolné práce. Čerpání státní dotace za rok 2003 probíhalo v souladu s rozhodnutím o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu ČR č. 17/3 vydaným MZ dne 1. 4. 2003. Čerpání probíhalo v souladu se zákonem 218/2000 Sb., a usnesením vlády č. 114 ze dne 7. 2. 2001 o Zásadách vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy. Dotace MZ ČR a MPSV byly čerpány rovnoměrně. Použité prostředky byly používány přísně účelově podle rozhodnutí o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu na rok 2003. Zpráva revizorky byla projednána představenstvem BKB na jeho 7. schůzi konané dne 7. 2. 2004.

PhDr. Pavla Vyhliďalová
revizorka Bílého kruhu bezpečí

Představenstvo BKB:

Mgr. Petra Vitoušová – *prezidentka BKB*
doc. PhDr. Ludmila Čírtková, CSc. – *vedoucí katedry PA ČR*
JUDr. Alois Deutsch – *advokát*
Mgr. Bohumil Herout – *daňový poradce*
JUDr. Ivana Hurychová – *státní zástupkyně*
JUDr. Martin Kloubek – *policejní rada Policie ČR*
JUDr. Eva Koubová – *advokátka*
JUDr. Zdeněk Sovák – *soudce*
PhDr. Marie Šedivá – *samostatně výdělečná osoba*
Mgr. Drahomír Ševčík – *úředník PMS ČR*
JUDr. Ladislav Veleta – *právník*

Jednatelé regionálních poboček BKB:

JUDr. Alois Deutsch – *Brno*
JUDr. Petra Jánošíková – *Plzeň*
PhDr. Marie Šedivá – *Ostrava*
Mgr. Drahomír Ševčík – *Olomouc*
JUDr. Ladislav Veleta – *Pardubice*
Mgr. Markéta Vitoušová – *Praha*

Revizorka sdružení:

PhDr. Pavla Vyhliďalová

Poděkování:

- Akciové společnosti Philip Morris ČR
- Moravskoslezskému kraji
- Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR
- Ministerstvu zdravotnictví ČR

za podporu a partnerství při realizaci projektů proti domácímu násilí;

- Ministerstvu zdravotnictví ČR
- Hlavnímu městu Praha
- Městu Ostrava
- Městu Plzeň
- Městu Brno
- Městu Pardubice
- Městu Olomouc
- Nadaci VIA
- Městské části Praha 5
- Schwab Foundation for Social Entrepreneurship
- Ashoka Foundation
- Společnosti s ručením omezeným MONADA
- Akciové společnosti Jihomoravská energetika
- Akciové společnosti UTAX Bürosysteme
- Aukční kanceláři COHN
- Komoře soudních tlumočnicků
- Společnostem s ručením omezeným ARKONA-IZOL a DELTA protection
- Měsíčníku CAMPUS QUO VADIS
- Společnosti s ručením omezeným Kraft Foods CR

za finanční, materiální a jinou podporu projektů pro pomoc obětem trestných činů v České republice, včetně ediční a přednáškové činnosti a dalších projektů občanského sdružení Bílý kruh bezpečí;

- Nadačnímu fondu Filipa Venclíka

za dlouhodobou finanční podporu obětem trestných činů, které vyhledaly pomoc v poradnách BKB a ocitly se v nevýhodné sociální situaci;

- panu Jaroslavu Jírovi, JUDr. Jiřímu Matznerovi, paní Petře Mejzrové, MUDr. Marii Doskočilové, paní Julii Kvietkové, Dr. Albinu Dearingovi, paní Václavě Řezáčové, Vyšší zdravotnické škole v Praze 5, Duškova 7, panu Pavlu Macháčkovi, paní Marii Hybšové, JUDr. Janu Machovi a JUDr. Pavlu Kučínovi

za věnované finanční a věcné dary;

- všem dobrovolníkům Bílého kruhu bezpečí

za jejich vědomosti, energii a čas, které ochotně věnují obětem trestných činů v roli odborných poradců a asistentů.